

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Candidatus Abbreviatus Jurisprudentiae Sacrae, Hoc Est,
Juris Canonici, Secundum Gregorii Papae IX. Libros V.
Decretalium Explanati Summa, Seu Compendium**

Pichler, Vitus

Augustae Vindel., 1733

Titulus L. Ne Clerici vel Monachi sæcularibus negotiis se immisceant.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63462](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63462)

& non extendendi ad *antiqua*, subministratur
multiplex ex nostris Probationibus.

TITULUS L.

*Ne Clerici vel Monachi Saculari-
bus Negotiis se immisceant.*

SUMMARIUM.

1. *Qua negotia Sacularia Clericis & Religiosis
prohibita.*
2. *Speciatim qua Negotiatio.*
3. *Qua sint pœna illicitè negotiantium.*

N*egotia Sacularia* in genere dicuntur hoc
loco illa, quæ DEI famulos vel valde
abstrahunt à rebus Divinis, vel eosdem
minùs decent, utpote contemptum aut vilipensio-
nem Statùs Clericalis & Religiosi parientia, licet
per se licita sint, & Laicis convenient. Et de his
intelligendum est Pauli præceptum, *nemo militans
Deo implicat se negotiis secularibus. 2. Tim. 2.*
Talia jam adduximus in *Tit. I.* hujus libri III. cui
respondet hic ultimus, in quo specificantur, ac in
specie sub certis, etiam pœnis prohibentur Cle-
ricis & Religiosis sequentia. 1. servire Principi-
bus Laicis quoad ministeria laica, nisi territorium
possideant sub Principe Laico; tunc enim Officia
& Præfecturas suscipere non prohibentur, quia
hoc modo varia impedire possunt præjudicia Sta-
tùs Ecclesiasti. 2. procuratores agere in tribuna-
libus Sæcularibus, nisi agant pro pauperibus.
pu-

pupillis, Ecclesiis &c. 3. gerere officium tabelionis seu Notarii publici, nisi in causa & in favorem Fidei, aut in Curia Ecclesiastica. 4. ordinare aciem, dirigere milites in bello, aut machinas bellicas. 5. Judicium sanguinis exercere; aut artem Chirurgicam per incisionem vel adustionem, imò & artem Medicam. 6. Medicinæ aut Juri Civili publicè studere; sed quoad Jus Civile per consuetudinem & privilegia Universitatibus Germaniæ concessa passim est derogatum; imò, si studeatur Juri Civili non ex fine primario, sed solum ut perfectius addiscatur Jus Canonicum, nunquam fuisse prohibitum multi autumant. 7. demum ac præcipuè *negotiationem* exercere. *c. 6. h. t.* Hæc est duplex, Propria & Improperia: *Negotiatio Propria* est, quando res emuntur eo fine, ut quoad formam suam non mutatae (vel mutatae adeò tenuiter, ut in æstimatione morali censeantur eadem permanere) vendantur majori pretio, & cum lucro, ut si frumentum, vinum, pannus, equi, vel alia animalia &c. emuntur vel alio titulo oneroso comparantur cum intentione cariùs distrahendi. *Improperia*, quando res emuntur ea intentione, ut moraliter immutatae ampliori pretio & cum lucro vendantur, ut si ematur hordeum & lupuli, ut inde cocta cerevisia, si ematur lana, ut inde confectus pannus &c. vendatur lucròse. Utraque tam propriè quàm impropiè dicta, negotiatio essentialiter involvit duo, nempe emptionem rei, & intentionem lucri ex ea rursus divendita, atque ideo utraque est *lucratiya*; nam illa, quæ vocatur negotiatio *simplex* vel *æconomica*, quando nimirum venduntur res non priùs emptæ, sed

pro-

provenientes ex propriis fundis, animalibus &c. vel quando venduntur superflua, & sine intentione revendendi emuntur necessaria, vel utilia ad proprium usum; licet fortè postea iterum vendantur carius, si contingat, ut necessaria vel utilia non amplius sint, aut se offerat per accidens occasio carius vendendi, est impropriissimè negotiatio, & non hujus loci, nec prohibita.

Dico. Clericis, qui sunt in Majoribus Ordinibus constituti, vel in Minoribus quidem, at habentibus Beneficium, item Religiosis, per se graviter est prohibita & sub certis pœnis Negotiatio Propria, saltem si eam exercent per se ipsos. 2. Imò & Impropria, si res lucri causâ emptas carius vendant, alienâ industriâ immutatas. Ita communis quoad utramque partem ex *tota dist. 88. c. fin. de vit. & honest. Clem. 1. eod. c. 1. 6. h. t. Trid. sess. 22. c. 1. de ref.* Ratio, quia utraque hæc negotiatio dedecet statum tam sacrum, nimium distrahit à rebus Divinis, sapit avaritiam, & exponit variis peccandi periculis. Dixi tamen 1. *saltem si eam exercent per seipsos*, sive totaliter, sive partialiter, ita ut magnopere ipsimet concurrant; si enim totam, vel ferè totam curam aliis relinquunt, ipsi verò solum dent v. g. pecunias, uti datur campfori, eos saltem à mortali excusat communior sententia, uti & mortali excusat parvitas materiæ, vel si non frequenter, sed solum una vel altera vice contingat. Dixi 2. in secundo membro, *alienâ industriâ immutatas*; quia censetur emi alienus labor, & indè lucrum capi. Si verò res emptas propria industriâ vel arte immutent, & postea cum lucro vendant non merò

Pars II.

Q

lucri

lucri studiò, sed etiam ex alio fine honesto, v.g. ad parandum victum, ad fugandum otium, castigandum corpus, faciendas eleemosynas, ad vitandum damnum, quòd aliàs subirent v. g. ex eredi officina pharmaceutica in suas & suorum necessitates, uti faciunt Religiosi vendendo medicamenta propriis necessitatibus superflua, ut sine damno conservent sua pharmacopolia; nam potius rei exempli quàm scandali est, si Clerici vel Religiosi proprio labore, vel artificio honesto, v. g. fabricando numismata, horologia, icones, picturas &c. otium pellant, suis temporibus honestè sic se occupent, licèt artefacta vendant cum lucro, ad sustentationem vel ad piam causam ordinatam: sic antiqui Monachi faciebant fiscellas, canistros, storeas &c. ex materia empta, ac postmodum vendebant cum lucro: sic ipse S. Paulus exercebat artem scenofactoriam, & sic alimenta sibi procurabat. Aliud foret, si exercerent artem lanionum, tractarent fabrilia, conficerent arma bellica, chartas lusorias &c. foderent terram, coquerent panem vel cerevisiam &c. pro quæstura quia hæc in cummuni æstimatione dedecent statum tam sanctum.

- 3 Quæres, quæ sint pænæ Clericorum & Religiosorum illicitè negotiantium? R. sequentes.
1. Suspendio, imò & depositio ab Ordine, ac 2. Excommunicatio ferendæ sententiæ. 3. Privatio immunitatis à gabellis & vectigalibus Magistratui Laico solvendis de rebus, circa quas negotiantur, 4. Privatio totius immunitatis realis, seu à solvendis tributis de omnibus suis bonis patrimonialibus; sed hoc procedit tunc, si post

post trinam Episcopi monitionem non desisterint
à negociando. Ita statutum reperitur in *can. 2.*
d. 88. can. 4. d. 91. c. 4. & 6. h. t. c. 4. de Censib.
in 6. Clem. fin. eod. c. fin. cit. Trid. lo. cit. Imò si
Clericus negotiator, ter monitus, ut desistat, ne-
gotiari pergat, & de bonis, circa quæ negotiatur,
non solvat vectigalia aut portoria, ipso facto
illa cadunt in commissum. *arg. c. fin. cit.* Telona-
rius tamen nomine Fisci non hoc ipso statim ea ar-
ripere, & possessionem Clerico auferre potest,
sed instituta Vindicatione apud Judicem Ecclesia-
sticum (quia hæc actio realis fundatur in delicto
Clerici) ea consequi debet. Cancellar.

Schmid, *controv. 21. Semi-*
cent. 2.

Q 2

Decre-